

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากร

1.1 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 86 คน ร้อยละ 84.3 และเพศหญิง จำนวน 16 คน ร้อยละ 15.7 โดยเฉลี่ยมีอายุ 45 ปี มีอายุต่ำสุด 30 ปี และอายุสูงสุด 57 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 77 คน ร้อยละ 75.5 ปริญญาตรี จำนวน 25 คน ร้อยละ 24.5 ระยะเวลารับราชการโยเฉลี่ย 14 ปี มีระยะเวลารับราชการต่ำสุด 3 ปี และระยะเวลารับราชการสูงสุด 16 ปี

1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 68 คน ร้อยละ 70.8 และเพศหญิง จำนวน 28 คน ร้อยละ 29.2 โดยเฉลี่ยมีอายุ 53 ปี มีอายุต่ำสุด 28 ปี และอายุสูงสุด 58 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 83 คน ร้อยละ 86.5 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 10 คน ร้อยละ 10.44 และปริญญาโท จำนวน 3 คน ร้อยละ 3.1 ระยะเวลารับราชการโยเฉลี่ย 29 ปี มีระยะเวลารับราชการต่ำสุด 2 ปี และระยะเวลารับราชการสูงสุด 34 ปี

2. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 จากผลการศึกษาของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนครบทั้งหมด จำนวน 1 แห่ง และปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนไม่ครบ จำนวน 101 แห่ง โดยมีการสำรวจพื้นที่การเกษตรที่เสียหายและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย คือ 0.94 รองลงมา คือ มีการรวมกลุ่ม

พัฒนากลุ่มเกษตรกร โดยการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย คือ 0.93 การสนับสนุนบุคลากร และงบประมาณในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล มีค่าเฉลี่ย คือ 0.86 การสำรวจความต้องการและจัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย คือ 0.81 การให้บริการข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย คือ 0.79 การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็น ประโยชน์กับเกษตรกรในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย คือ 0.75 การส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชพันธุ์ดีจาก แหล่งที่มีคุณภาพทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ย คือ 0.72 การจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยมีสถานที่ตั้งของศูนย์บริการฯอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย คือ 0.70 การสำรวจศัตรูพืชของพืชที่ปลูกมากในพื้นที่โดยเมื่อพบการระบาดก็มีการเตือนภัยและวางแผนให้ ความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย คือ 0.67 การรวบรวมข้อมูลผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบล มีค่าเฉลี่ย คือ 0.52 การจัดทำและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย คือ 0.45 การสำรวจและจัดเก็บข้อมูล พืช มีค่าเฉลี่ย คือ 0.16 และการมีผู้รับผิดชอบงานตามภารกิจที่รับถ่ายโอนจากกรมส่งเสริม การเกษตรโดยตรง มีค่าเฉลี่ย คือ 0.14

2.2 จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนครบทั้งหมด จำนวน 60 แห่ง และปฏิบัติงานตามภารกิจที่ ถ่ายโอนไม่ครบ จำนวน 96 แห่ง โดยมีผู้ประสานงานเพื่อสนับสนุนงานตามภารกิจที่ถ่ายโอน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการให้ข้อมูล แนวทางพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย คือ 1.00 รองลงมา คือ มีการให้ข้อมูลความรู้และ วิชาการด้านการเกษตร ที่จะใช้บริการเผยแพร่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย คือ 0.99 มี การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แล้วเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และ มีการสนับสนุนทางวิชาการ และจัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย คือ 0.98 มีการ ถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช และเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการให้เกษตรกรผลิตพืชพันธุ์ดีจาก แหล่งที่มีคุณภาพทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ย คือ 0.97 มีการออกแบบวิธีการสำรวจพื้นที่การเกษตรที่ เสียหาย เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ และให้คำปรึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการจัดหา วิทยากร มาให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรการจัดการ การตลาดที่ยังขาดอยู่แก่กลุ่มเกษตรกร มี ค่าเฉลี่ย คือ 0.95 มีการแนะนำการสำรวจศัตรูพืชของพืชที่ปลูกมากในพื้นที่ ให้กับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยเมื่อพบการระบาดก็ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการควบคุมศัตรูพืช มีค่าเฉลี่ย คือ 0.93 มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรให้กับเกษตรกรผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีค่าเฉลี่ย คือ 0.90 มีการแนะนำและออกแบบการจัดทำและ ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย คือ 0.89 และมีการ

แนะนำและออกแบบการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพีชให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยคือ 0.84

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 จากผลการศึกษาของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน พบว่า ปัจจัยด้านหน่วยงานมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.61 คะแนน โดยหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เทศบาลเมือง/ตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.68 องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.56 โดยมีด้านความเหมาะสมของโครงสร้างและขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนงานด้านการเกษตรในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.98 คะแนน และด้านของจำนวนบุคลากรในการ ปฏิบัติงานตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย คือ 2.24 คะแนน

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.20 คะแนน โดยหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เทศบาลเมือง/ตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.24 องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17 โดยมีด้านของผู้บริหารงานท้องถิ่นให้ความสำคัญในภารกิจด้านการเกษตรที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.47 คะแนน และด้านความเหมาะสมของ ทุกระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 2.92 คะแนน

3. ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.93 คะแนน โดยหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เทศบาลเมือง/ตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.97 องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.91 โดยมีด้านความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.06 คะแนน รองมาคือด้านความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.99 คะแนน ด้านการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.88 คะแนน ด้านแรงจูงใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับ

4. ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ พบว่า ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก โดยหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปลัดเทศบาลเมือง/ตำบล มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุดคือ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตร ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 101 คน ร้อยละ 99 รองลงมาคือประเด็น สำนักงานเกษตรอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในแต่ละกิจกรรมในแต่ละภารกิจ เพื่อกำหนดเป้าหมาย/แผนการดำเนินงานร่วมกันให้ชัดเจน และ สำนักงานเกษตรอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลกับแผนพัฒนาประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายของรัฐที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จำนวน 99 คน ร้อยละ 97.1 และประเด็น สำนักงานเกษตรอำเภอนี้เป็นผู้สนับสนุนวิชาการ ให้คำปรึกษาและร่วมปฏิบัติงานตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 95 คน ร้อยละ 93.1 ตามลำดับ

5. ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 คะแนน โดยหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เทศบาลเมือง/ตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.05 องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 โดยมีด้านความสม่ำเสมอในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.36 คะแนน รองมาคือด้านความสนใจ เอาใจใส่ และให้การสนับสนุน ของผู้บริหารหน่วยงาน ต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนฯ และด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน แน่นนอน ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ภารกิจที่ถ่ายโอนฯบรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17 คะแนน และด้านความพร้อม ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนฯในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.15 คะแนน ตามลำดับ

3.2 จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน พบว่า ปัจจัยด้านหน่วยงานมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 คะแนน โดยมีด้านจำนวนบุคลากรในการ ปฏิบัติงานตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.57 คะแนน และด้านของความเหมาะสมของโครงสร้างสำนักงานเกษตรอำเภอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 3.54 คะแนน

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17 คะแนน โดยมีด้านของผู้บริหารงานท้องถิ่นให้ความสำคัญในภารกิจด้านการเกษตรที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.19 คะแนน และด้านความเหมาะสมของ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 3.13 คะแนน

3. ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.30 คะแนน โดยมีด้านความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.43 คะแนน รองมาคือด้าน การปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.39 คะแนน ด้านความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29 คะแนน ด้านแรงจูงใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.24 คะแนน และด้านความชัดเจนของขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 3.17 คะแนน ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความรู้ ความเข้าใจระดับมาก ประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุดคือ สำนักงานเกษตรอำเภอมีหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนวิชาการ ให้คำปรึกษาและร่วมปฏิบัติงานตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 95 คน ร้อยละ 99 รองลงมาคือประเด็นกรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งมีการถ่ายโอนทรัพย์สินและบุคลากรด้วย จำนวน 93 คน ร้อยละ 96.9 และประเด็นสำนักงานเกษตรอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลกับแผนพัฒนาประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายของรัฐที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จำนวน 92 คน ร้อยละ 95.8 ตามลำดับ

5. ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.20 คะแนน โดยมีด้านความสม่ำเสมอในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.59 คะแนน รองมาคือด้านเมื่อมีปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนฯ ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำ/

ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ค่าเฉลี่ย 3.47 คะแนน และด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน แน่นอน ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ภารกิจที่ถ่ายโอนฯ บรรลุผลสำเร็จ ค่าเฉลี่ย 3.43 คะแนน ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านการบริหาร กับผลการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
3. ปัจจัยด้านบุคลากร มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
4. ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
5. ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ

สำหรับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้ให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
3. ปัจจัยด้านบุคลากร มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
4. ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ
5. ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ

5. การศึกษาปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ

พบว่ากรมส่งเสริมการเกษตรยังไม่มีมีการถ่ายโอนภารกิจอย่างแท้จริง ถ่ายโอนแต่ลายลักษณ์อักษร ในทางปฏิบัติยังให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติอยู่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของตนเองหลังจากถ่ายโอนภารกิจ จึงเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้น อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีการถ่ายโอนภารกิจมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก แต่ไม่มีการถ่ายโอนบุคลากรมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีงบประมาณจำกัด ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างครอบคลุมครบถ้วน รวมถึงงบประมาณด้านการจัดสรรบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงานแต่ละด้านโดยตรง เพราะติดขัดเรื่องของข้อจำกัดของงบบริหารงานบุคคลที่กำหนดไว้ต้องไม่เกิน 40% ของ

งบประมาณรายจ่าย ดังนั้นการสนับสนุนจึงเป็นไปตามความสำคัญเร่งด่วน สำหรับการทำงานร่วมกันระหว่าง 2 หน่วยงานยังขาดความต่อเนื่องในการประสานงาน และการให้คำแนะนำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขาดความต่อเนื่องไปด้วย นอกจากนี้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่น ที่จะเลือกปฏิบัติหรือไม่ นโยบายต่างๆเป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารทางการเมือง และที่สำคัญคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ให้ความสำคัญภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้ โดยส่วนมากมักให้ความสำคัญกับเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ

จากผลการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่า ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 99 ยังไม่ได้มีการนำภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้ไปปฏิบัติอย่างครบถ้วน เหตุผลคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอัตรากำลังในการปฏิบัติงานด้านการเกษตรโดยตรง ซึ่งบุคลากรที่มีอยู่ก็ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรเองก็ถ่ายโอนเฉพาะภารกิจแต่ก็ไม่ได้มีการถ่ายโอนบุคลากรมาช่วย งบประมาณของท้องถิ่นก็มีจำกัดไม่สามารถเพิ่มอัตรากำลังดังกล่าวได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล (เกษตรตำบล) ยังนำภารกิจที่ถ่ายโอนแล้วไปปฏิบัติอยู่ นอกจากนี้ ผู้บริหารทางการเมืองยังไม่เห็นความสำคัญของภารกิจในด้านนี้อีกด้วย ซึ่งหากพิจารณาจากแนวทางการปฏิบัติงานระดับอำเภอ ในบทที่ 2 ตามการแบ่งกลุ่มภารกิจ โดยหากพิจารณาจากภารกิจที่ต้องดำเนินการ และควรดำเนินการให้ครบทุกแห่ง จะเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง จำนวน 88 แห่ง ร้อยละ 86.3 และระดับดี จำนวน 14 แห่ง ร้อยละ 13.7 ซึ่งหากแยกพิจารณาเป็นเทศบาลเมือง/ตำบล กับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เทศบาลเมือง/ตำบล อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง จำนวน 32 แห่ง ร้อยละ 84.2 และระดับดี จำนวน 6 แห่ง ร้อยละ 15.8 สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง จำนวน 56 แห่ง ร้อยละ 87.5 อยู่ในระดับดี จำนวน 8 แห่ง ร้อยละ 12.5

สำหรับในส่วนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) พบว่า ร้อยละ 37.5 ไม่ได้มีการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนอย่างครบถ้วน โดยได้ให้เหตุผล คือ กรมส่งเสริมการเกษตรยังสร้างความสับสนให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในส่วนของภารกิจที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่ยังมีการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลปฏิบัติงานอยู่เหมือนเดิม อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการเกษตรโดยตรง ทำให้การประสานงานร่วมกันเกิดความยุ่งยาก ซึ่งหากพิจารณาจากแนวทางการปฏิบัติงานระดับอำเภอ ในบทที่ 2 ตามการแบ่งกลุ่มภารกิจ โดยหากพิจารณาจากภารกิจที่ต้องดำเนินการ และควรดำเนินการให้ครบทุกแห่ง จะเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลอยู่ในระดับดี จำนวน 64 แห่ง ร้อยละ 66.7 และระดับที่ควรปรับปรุง จำนวน 32 แห่ง ร้อยละ 33.3

จากผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ สิทธิเกตุ (2551:77-78) ซึ่งกล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานจากการรับถ่ายโอนภารกิจของพนักงานส่วนตำบลมีการปฏิบัติได้บ้างไม่ได้บ้าง พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานในภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังขาดด้านงบประมาณและบุคลากรในการปฏิบัติงานด้วย

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร และด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน กับผลการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้ง 4 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ สำหรับหน่วยงานสำนักงานเกษตรอำเภอ มี 3 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจ ยกเว้น ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงาน

เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 4 ด้าน กับผลการปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Steers (1997) ซึ่งได้เสนอแนวคิดเรื่องเป้าหมายสูงสุดเป็นเครื่องบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์กร โดยเสนอตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กร ตัวแปรดังกล่าวแยกออกตามลักษณะได้ 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ลักษณะขององค์กร
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม

3. ลักษณะของบุคคลในองค์กร

4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

โดยจากแนวคิดทฤษฎีข้างต้น จะเห็นได้ว่าประสิทธิผลขององค์กรมีหลายมิติ ไม่ใช่เป็นแนวความคิดเดี่ยว แต่ทั้งนี้การมีประสิทธิผลในมิติหนึ่งก็ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในอีกมิติหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีมิติของความสำเร็จใดมีความสำคัญต่อสถาบันนั้นมากที่สุด

3. ปัญหาอุปสรรค ของการปฏิบัติงาน

จากการศึกษา และพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นและการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ผู้วิจัยได้อ้างถึง ในบทที่ 2 แล้ว พบว่าปัญหาและอุปสรรคมีอยู่มาก ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนทรัพยากรบุคคล ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในงานที่ได้รับถ่ายโอน ขาดแคลนงบประมาณในการบริหารงาน ขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนไม่ชัดเจน ประกอบกับราชการบริหารส่วนกลางไม่มีความจริงจังในการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลเป็นผู้กำหนดโดยไม่เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนมีปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการ ทำให้การปฏิบัติงานหลังการถ่ายโอนภารกิจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ (2548:66-67) กล่าวไว้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะสู่ท้องถิ่น มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญได้แก่ ส่วนท้องถิ่นขาดแคลนทรัพยากรบุคคล ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในงานตามโครงการถ่ายโอน มีความล่าช้า ประกอบกับราชการบริหารส่วนกลางไม่มีความจริงจังในการถ่ายโอนภารกิจ การที่ถ่ายโอนให้ท้องถิ่นนั้น รัฐบาลเป็นผู้กำหนดโดยไม่เปิดโอกาสให้ส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากที่มีความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรและอปท. ทำให้เกิดสูญญากาศในการทำงานตามภารกิจถ่ายโอน ซึ่งส่งผลเสียกับประชาชน อีกทั้งรูปแบบกิจกรรมที่ถ่ายโอนเป็นลักษณะเลือกทำโดยอิสระ กล่าวคือ ท้องถิ่นสามารถเลือกทำโดยอิสระ ไม่ได้บังคับว่าต้องทำทุกภารกิจ ท้องถิ่นต้องพิจารณาโดยขึ้นอยู่กับความพร้อมและขีดความสามารถและศักยภาพของท้องถิ่นเอง แต่ส่วนหนึ่งที่เกิดปัญหาคือ งานในพื้นที่บางเรื่อง ไม่มีผู้รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนจึงเกิดความเสียหายต่อประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะ เป็นรายประเด็น ดังนี้

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีการชี้แจงและถ่ายทอดความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจที่ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรมีเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมการเกษตรเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรมีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อติดตามประเมินผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ควรมีการถ่ายโอนบุคลากรมาให้ท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการเกษตร
5. คณะกรรมการกระจายอำนาจท้องถิ่น ควรระบุงบประมาณเป็นการอุดหนุนเฉพาะกิจดีกว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกปฏิบัติ เพราะถ้าเป็นงานบริการสาธารณะแล้วเลือกทำ ผู้มีส่วนได้เสียจะไม่ดำเนินการหากไม่มีผลประโยชน์จากโครงการ
6. ควรให้กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมสรุปงานตามภารกิจให้ชัดเจนและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติต่อไป
7. ควรฝึกอบรม ทบสวนภารกิจที่ถ่ายโอนของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหลักเกณฑ์ภาระหน้าที่ให้ชัดเจน รวมถึงเรื่องงบประมาณควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการเกษตรมาให้ท้องถิ่น

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ตามภารกิจที่ถ่ายโอน ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
2. ผู้บริหารระดับจังหวัด และกรม ควรประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

3.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบงานที่ได้รับ การถ่ายโอนให้ชัดเจน

ผู้ศึกษาข้อเสนอแนะ เป็นรายประเด็น ดังนี้

1. รัฐบาลควรหาแนวทางในการกระจายอำนาจ ทั้งด้านภารกิจ งบประมาณ และ บุคลากร ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมและสอดคล้องกัน โดยหาแนวทางในการ ปฏิบัติในการถ่ายโอน ทั้งสามสิ่งให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งทั้งสามสิ่งต้อง ดำเนินการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเหมาะสม หากมีการถ่ายโอนและขาด สิ่งใดสิ่งหนึ่งไป การถ่ายโอนภารกิจก็ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

2. คณะกรรมการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ควรพิจารณาที่จะระงับงบประมาณด้าน การเกษตรเป็นการอุดหนุนเฉพาะกิจดีกว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกปฏิบัติ เพราะถ้าเป็น งานบริการสาธารณะแล้วเลือกปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้เสียจะไม่ดำเนินการหากไม่มีผลประโยชน์ใดๆจาก โครงการ

3. กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการชี้แจงและ ถ่ายทอดความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่การปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอน ให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในระดับพื้นที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เป็น ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน

4. ในระดับจังหวัด ควรมีการจัดประชุม สัมมนาร่วมกันระหว่างหน่วยงานจากกรม ส่งเสริมการเกษตร กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทบทวนภารกิจที่ถ่ายโอนของกรมส่งเสริม การเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหลักเกณฑ์ภาระหน้าที่ให้ชัดเจน รวมถึง เรื่องงบประมาณควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการเกษตรมาให้ท้องถิ่นในการ บริหารงานด้านนี้อย่างเต็มที่

5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต้องเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้กับเจ้าหน้าที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความชำนาญ ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอน

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบงานที่ ได้รับถ่ายโอนให้ชัดเจน เพื่อสะดวกในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำ ตำบล

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป สำหรับหน่วยงานภาครัฐ หรือผู้ที่สนใจ

จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นว่าข้อจำกัดในการประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน หลังการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เป็นเพียงทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานทั้งสองฝ่ายเท่านั้น ซึ่งหากผู้ที่สนใจในการศึกษา ครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อจะทำให้ผู้ศึกษาสามารถทราบข้อมูลในเชิงลึก และได้ผลที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved